

Ahmed Sadavi

IZDAVAČ**buybook**

Radićeva 4, Sarajevo
Tel: + 387 33 550-495
Fax: + 387 33 550-496
redakcija@buybook.ba
www.buybook.ba

ZA IZDAVAČA

Damir Uzunović
Goran Samardžić

NASLOV IZVORNIKA

Frankanštayn fi Baġdad, Ahmed Sadavi
Copyright © Ahmed Sadavi, 2013
Originally published by al-Kamel, 2013
Copyright © za bosanski jezik Buybook, 2020.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja izdavača.

UREDNIKA

Kristina Ljevak

PREVOD S ARAPSKOG

Nedim Čatović

LEKTURA

Dijala Hasanbegović

KOREKTURA

Buybook

LAYOUT

Boriša Gavrilović

DIZAJN NASLOVNICE

Boris Stapić

ŠTAMPA

Grafičar, Bihać

Ahmed Sadavi

FRANKENŠTAJN U BAGDADU

S arapskog preveo Nedim Čatović

Sarajevo, 2020.

Ne tražim da me poštediš. Saslušaj me, a onda, ako možeš i ako želiš, uništi ono što su tvoje ruke stvorile.

Frankenstein, Mary Shelley

Kralj je naredio da se tijelo sveca mrvči na kotaču sve dok od njega ne ostanu razbacani komadići i dok se ne rastane sa životom. Bacili su ga ispred zidina, ali je Isus sakupio komadiće i oživio ga, pa se on opet pojavio u gradu.

Priča o velikomučeniku svetom Juraju Pobjedniku

Vi koji sada slušate ovaj snimak, ako već nemate hrabrosti da mi pomognete u mom uzvišenom naumu, onda probajte barem da mi ne stojite na putu.

Bezimeni

Konačni izvještaj Strogo povjerljivo

Prvo: Posebna Komisija za istrage, formirana od članova sigurnosnih i obavještajnih službi i obavještajnih promatrača američke vojske, s nama na čelu, došla je do sljedećih saznanja o radu Odjela za istrage i sankcije, djelomično vezanog za Civilnu upravu Međunarodne koalicije u Iraku:

1. 25. septembra 2005., pod direktnim političkim pritiskom iračkih vlasti, djelomično je obustavljen rad Odjela za istrage i sankcije, u dijelu koji se odnosi na istrage, a naša komisija je pozvala šefa Odjela, poručnika Surur Muhameda Madžida, i njegove saradnike, kako bi bili ispitani o vrsti djelatnosti koju su obavljali od trenutka uspostavljanja civilne koalicione vlasti u aprilu 2003. pa sve do ovog ispitivanja. Utvrđeno je da je Odjel obavljao djelatnosti koje izlaze izvan okruza zadatih nadležnosti, a koje se tiču administrativnih zadataka, to jeste pohranjivanja podataka, dosjea i dokumenata, te da su pod direktnom kontrolom poručnika Surura zapošljavani astrolozi i vidovnjaci, uz veliku naknadu isplaćivanu iz iračkog budžeta, a ne iz američkih sredstava. Posao ovih individua, prema izjavi poručnika Surura našoj komisiji, sastojao se u predviđanju događanja opasnih za sigurnost Bagdada i okolice. Komisija nije dobila jasan uvid u povezanost ovih predviđanja sa sigurnosnim incidentima, niti u kvalitet pruženog rada.
2. Komisija je ustanovila da je određeni broj dosjea iznesen iz Odjela, pa su na osnovu ovog saznanja svi uposlenici Odjela zadržani zbog ispitivanja.
3. Pregledom korištenih računara, otkriveno je da su kopirani dokumenti elektronskom poštom slani osobi koju se naziva imenom *Autor*. Istragom je utvrđen identitet ove osobe, pa je

i uhapšena na mjestu obitavanja, tačnije u hotelu Funar u ulici Abu Nuvas. Tokom istražnih radnji, nisu pronađeni nikakvi dokumenti koji ovu osobu mogu dovesti u vezu s Odjelom za istrage i sankcije.

4. Kod Autora je pronađena kratka priča, napisana na osnovu podataka iz dokumenata koji pripadaju Odjelu za istrage i sankcije, oko dvije stotine strana podijeljenih u sedamnaest odjeljaka. Nakon što su stručnjaci naše komisije pregledali tekst, ustanovili su da on ne predstavlja kršenje bilo koje zakonske odredbe, ali su iz predostrožnosti predložili da se tekst izuzme i da Autor, prije nego bude oslobođen, pismeno izjavi da neće objavljivati podatke iz teksta na bilo koji način te da neće ponovo napisati priču.

Drugo: Preporuke

1. Komisija preporučuje da se pukovnik Surur Muhamed Madžid premjesti iz Odjela za istrage i sankcije, zajedno sa saradnicima, te da se Odjel vrati obavljanju isključivo prvobitno definiranih zadataka, to jeste arhiviranju i čuvanju dokumentacije, a da se uposleni astrolozi i vidovnjaci otpuste. Preporučuje se i prikrivanje od javnosti grešaka koje je Odjel počinio tokom proteklih godina, kao i održavanje povjerljivosti dokumenata vezanih uz rad Odjela.
2. Komisija je ustanovila netačnost ličnih podataka koje je Autor dostavio, pa se preporučuje da se pomenuta osoba ponovo privede, kako bi se utvrdio njegov stvarni identitet i da li postoji bilo kakva veza između njega i Odjela za istrage i sankcije ili osoba s kojim je sarađivao unutar Odjela, te kako bi se ocijenilo do koje mjere sve to predstavlja sigurnosnu prijetnju.

U potpisu:
Predsjednik komisije

Prvo poglavlje Luđakinja

1.

Eksplorzija se desila dvije minute nakon što se autobus marke *Kia*, u kojem se nalazila starica Eliša Umm¹ Danijel, pokrenuo. Svi putnici se naglo okrenuše i kroz gomilu u pozadini prestravljenim očima vidješe zastrašujući, kao ugarak crn dim kako se uzdiže nad autobuskim stajalištem na Trgu al-Tajaran, u centru Bagdada. Promatrali su mladiće kako trče do mjesta eksplozije i automobile kako se odbijaju od trotoar na pješačkom ostrvu, ili jedan od drugog, jer su vozače obuzeli zbunjenost i panika. Čuli su i miješanje ljudskih glasova, nejasne krike i uzvike te mnogobrojne auto sirene.

Elišine komšinice iz Ulice 7 će reći da se eksplozija desila jer je ona napustila kvart al-Batavin kako bi se uputila prema crkvi Mar Odišo u blizini Tehnološkog univerziteta, kao što to čini svake nedjelje. Mnogi vjeruju da prisustvo ove blažene starice među ljudima tjera nesreće, zato je i logično da se ono što se desilo, desilo baš ovog jutra kada nje nije bilo.

Eliša je u autobusu marke *Kia* sjedila potpuno zaokupljena sobom, kao da je gluha ili da nije tu, pa nije ni čula jezivu eksploziju otprilike dvjesto metara iza sebe. Sklupčala je svoje ne jako tijelo na sjedištu do prozora, praznog pogleda koji ne vidi ništa, i razmišljala o gorkom okusu na usnama i tamnoj kugli koja joj pritišće prsa već nekoliko dana.

Možda će ovaj gorak okus nestati nakon nekoliko pročitanih molitvi u crkvi. Preko telefona će čuti glasove kćerki i unučadi,

---

¹ *Umm* na arapskom znači majka, pa bi i ime u prevodu značilo Eliša, Danijelova majka. (prim. prev.)

pa će se i crni teret malo povući i pojavit će se svjetlost u njenom tamnom pogledu. Po običaju, otac Ješua je obavijesti kada zazvoni njegov mobilni telefon i stigne poziv od kćerke Matilde, a ponekad sačeka da prođe i čitav sat nakon dogovorenog vremena za razgovor, pa onda zamoli oca da on prozove Matildu. Tako se to ponavlja svake nedjelje, barem u zadnje dvije godine. Prije toga, pozivi kćerki nisu dolazili u određeno vrijeme i znale su je na obični telefon u crkvi. Ipak, nakon što su Amerikanci granatirali centralu, te nakon što su nakon njihovog ulaska u Bagdad sve telefonske linije prekinute, a u grad stigla epidemija zvana smrt, postalo je neophodno svake sedmice se redovno informisati o staričinom zdravlju. Na početku su razgovori tekli preko satelitskog telefona, koji je japanska humanitarna agencija donirala crkvi i njenom asirskom parohu, mladom ocu Ješui, ali nakon uspostave bežičnih mreža, otac je nabavio mobilni i njega koristio za razgovore. Poslije molitve bi članovi crkve stajali u redu da porazgovaraju sa svojim najbližim, rasutim po cijelom svijetu. Često bi i ljudi s ulice, iz kvarta Garag al-Amana, u čijem centru se crkva nalazi, kršćani drugih orijentacija ili muslimani, ulazili u crkvu kako bi besplatno porazgovarali s rodbinom u inostranstvu. Ovaj pritisak na oca Ješuu je nedavno popustio, jer se korištenje mobilnih telefona uvriježilo i mnogo ljudi ih je nabavilo, osim starice Eliše koja se zadovoljila ritualom nedjeljnog pozivanja.

Da je sve kako treba, uzela bi Eliša Umm Danijel mobitel svojom isušenom, znojnom rukom, prislonila ga na uho, i čim bi čula mile glasove svojih kćeri, tama bi naglo nestala, a duša bi se primirila. Nakon podneva, vratila bi se u svoj kvart i vidjela da je sve mirno, baš onako kako je iza sebe ostavila jutros. Pločnici bi bili očišćeni, eksplozivna vozila odvučena, mrtvi odvezeni u mrtvačnicu, a ranjeni u bolnicu al-Kindi. Tu i tamo, komadi skrhanog stakla, stub crn od dima, na asfaltu mala ili velika rupa i drugi detalji koje, zbog svog onemoćalog vida, ne bi mogla vidjeti ili joj ne bi privukli pažnju.

Ali, prošla je molitva, čak i dodatni sat čekanja. Sjedila je u sali za prijeme, u proširenju crkve, pa je, nakon što su žene servirale tanjire i hranu koju su sa sobom donijele prišla i objedovala s ostalima, da zabavi misli. Otac Ješua je još jednom, bezuspješno, pokušao da pozove Matildu, ali telefon joj je bio nedostupan. Sigurno ga je izgubila ili joj je ukraden na ulici ili jednoj od pijaca Melburna, u Australiji, gdje sada živi. Mora da je pogriješila, pa nije zapisala broj oca Ješue, tražila je bilo kakav izgovor. Iako nije sve baš najbolje razumio, otac Ješua je pokušao da porazgovara s Elišom ne bi li je utješio, a nakon što su baš svi napustili crkvu, ostarjeli đakon Nadir Šimuni se ponudio da je odveze kući svojom starom *Volgom*. Nije ništa odgovorila. Već, evo, prolazi druga sedmica bez razgovora. Više od žarke želje da čuje te drage glasove, u pitanju je bila navika, ili još bitnije, to da sa svojim kćerima može razgovarati o Danijelu. Samo je još one i sveti Juraj, kojem često upućuje molitve i kojeg smatra svojim osobnim svecem, iskreno slušaju kada govori o sinu kojeg je izgubila prije dvadeset godina. Tu bi se još mogao pridodati i mačak Nabu, olinjala spavalica. Čak i žene u crkvi postanu hladnije kada ona započne priču o sinu izgubljenom u ratu. Nema ništa novo u njenom pripovijedanju, samo ponavljanje već rečenog. Na isti način reaguju i njene vremešne komšinice. Neke se ni ne sjećaju kako je izgledao, iako su ga poznavale. U svakom slučaju, to je tek jedan od mrtvih koji je prošao kroz njihova sjećanja ispunjena i prepunjena mrtvima tokom dugih godina. Kako godine prolaze, tako Eliša gubi one koji bi je podržali u čudnom uvjerenju da je njen sin, pokopan u praznom sanduku na groblju Asirske crkve Istoka, još uvijek živ.

Više ni s kim ne razgovara o ovoj svojoj fantaziji, samo čeka glas Matilde ili Hilde s druge strane žice, jer njih dvije razumno podnose razgovor s ovom staricom, koliko god čudno da se doimao. Njima je jasno da sjećanje na izgubljenog sina majku održava u životu, i to je to. Nema potrebe bilo šta više pojasniti ili prihvatiti.

Đakon Nadir Šimuni ju je odvezao do početka Ulice 7 u kvartu al-Batavin, na nekoliko koraka od njene kuće. Sve je bilo mirno, smrtna zabava je završila još prije dosta sati, iako su tragovi ostali jasno vidljivi za promatrače. Možda je to bila najjača eksplozija u okrugu do sada. Đakon je bio uznemiren, nije razmijenio ni jednu riječ s Umm Danijel. Parkirao je auto do elektro-stuba na kojem je primijetio krugove krvi i komade tjemena s kosom. Ljudski ostaci stajali su mu nedaleko od nosa i gustog bijelog brka, i to ga je plašilo. Umm Danijel je izašla iz auta i bez glasa mu mahnula. Zašla je u ulicu koja se doimala mirnom, osluškujući zvuk sopstvenih koraka po kamenčićima i smeću. Pripremala je odgovor kada je na vratima kuće dočeka Nabu, podignute glave, kao da pita: *Šta ima novo?*

I još bitnije, pripremala je prijekor svom svecu i zaštitniku Juraju, jer sinoć je obećao da će se desiti jedno od troje: ili će joj doći radosna vijest, ili smiraj duše, ili konačan prestanak patnje.

2.

Za razliku od mnogih, bijela Umm Selim, komšinica stare Eliše, zaista vjeruje da je ova starica blagoslovljena, i da je Božija ruka na njenom ramenu gdje god da se pojavi ili ode, a u stanju je da svoje vjerovanje potkrijepi brojnim događajima. Iako tu i tamo iskritikuje staricu zbog neke nezgode ili loše pomisli o njoj, vrlo brzo počne da je ponovo uzdiže i smatra blagoslovljenom. Priprema joj ispleteni ležaj, stavlja joj pamučne jastuke s desne i s lijeve strane, i dok sjedi u njenom i društvu drugih žena iz ulice, sipa joj čaj u hladu svoje stare avlije.

Možda pretjeruje kada pred staricom kaže da bi se ovaj kvart davno srušio i da bi ga Bog sraunio sa zemljom da nije u njemu nekih blagoslovljenih ljudi, poput Umm Danijel.

Ovo vjerovanje slično dimu iz njene nargile, koji se tokom večernjih sjedeljki gomila, kruži i od bijelog oblaka transformiše u

različite oblike, prije nego se ubrzano podigne i nestane u zraku avlije. Rađa se i umire ovdje, u maloj avliji stare kuće Umm Selim, ne prelazi njen prag, i ne doseže do ulice.

Izvan kućnog praga, mnogi u starici vide tek jednu senilnu i dementnu ženu, a dokaz za to je da ne može dugo upamtiti imena mnogih ljudi, od kojih neke poznaje već pola stoljeća. Zuri u njih prazno, kao da su se tek sada, iznenada, prvi put pojavili u komšiluku.

U takvim trenucima, kada Umm Danijel pruži dodatne dokaze za svoju sigurnu demenciju, pa počne pripovijedati o čudnovatim i začuđujućim događajima koji su joj se desili, a koji nemaju blage veze s pameću, bijelu Umm Selim i neke druge samilosne žene prožme osjećaj razočarenja. Dok je neki zbog toga ismijavaju, Umm Selim i njene drugarice tuguju, jer slute da, eto, još jedna članica njihove družine polako korača ka toj drugoj, tamnoj strani, što znači da joj je i čitava družina prišla na korak bliže.

3.

Dvije osobe su najsigurnije u to da stara Eliša nije blagoslovljena, već samo uznemirujuće luda, i to ih uopšte ne žalosti. Prvi od dvojice je trgovac nekretninama Feredž, vlasnik agencije za nekretnine *al-Rasul* u koju se ulazi iz Trgovačke ulice u centru kvarta al-Batavin. Drugi je staretinar Hadi, komšija iz trošne kuće naslonjene na njenu.

Više je puta tokom posljednjih godina Feredž bezuspješno pokušavao nagovoriti staru Elišu da mu proda kuću. Odbijala je bez objašnjenja. Zbog čega li starica poput nje živi s mačkom u tako velikoj kući sa sedam soba? Zašto li je ne zamijeni za neku manju s klimom, više svjetlosti, a ostala bi joj i suma novca s kojom bi lijepo proživjela preostale dane života?

Pita se to trgovac nekretninama Feredž, ali ne nalazi zadovoljavajući odgovor. Što se tiče staretinara Hadija, staričinog

komšije, to je čovjek u pedesetim, prljave i nesimpatične pojave, uvijek bazdi na alkohol. On je tražio od starice da mu proda starine sačuvane u kući, dva stara zidna sata, drvene stolove od tikovine različitih veličina, ćilime i komade namještaja, statue Djevice i Sina veličine dlana, od slonovače i gipsa, kojih ima više od dvadeset po cijeloj kući, kao i mnoge druge stvari za koje nije imao vremena da ih sve pregleda i pobroji.

Što će ti sve te stvari od kojih neke datiraju iz četrdesetih godina prošlog stoljeća? Zašto ih ne prodaš, pa tako sebi olakšaš troškove čišćenja i održavanja? Nešto slično je izgovorio razgledajući izbečenih očiju po sobama staričine kuće, a ona ga je povela do izlaznih vrata. Bez dodavanja bilo čega na svoje riječi odbijanja, zamolila ga je da izađe i za njim zatvorila vrata. Bio je to prvi i posljednji put da mu se ukazala prilika da kuću osmotri iznutra i ta slika mu se zapečatila u mislima poput prizora nekog čudnog muzeja ili uzbudljive staretinarnice.

Nisu se ustezali da ponovo pokušaju. Zbog svoje uglavnom neprijatne pojave, staretinar Hadi nije naišao na dovoljno razumijevanja kod komšija i poznanika, dok je, s druge strane, trgovac nekretninama Feredž više puta šurovao sa ženama iz staričinog okruženja, u namjeri da je navede na pristanak. Neko je čak optužio Veroniku Munib Umm Andro, jermensku komšinicu, povremenog posjetioca sjedjeljki kod bijele Umm Selim, da ju je Feredž potplatio ne bi li ubijedila staricu da se preseli i živi s njom i njenim ostarjelim suprugom. Razgovarao je Feredž i s Umm Selim, a i s drugima. Nije gubio nadu, za razliku od staretinara Hadija, koji ju je isprva salijetao na ulici ponavljajući svoju ponudu, sve dok se nije umorio od toga i ograničio na neprijateljske poglede, kao da je želi pogledom spaliti kada pored njega prođe ulicom.

Što se tiče stare Eliše, ona ne samo da je odbila ponude ova dva čovjeka, već ih je i zamrzila. Zaželjela im je vječni pakao. Smatrala ih je odurnim, uprljanim dušama, poput mrlja od tinte na jeftinom ćilimu koje se teško uklanjaju.

Njenoj listi prezrenih i prokletih mogao bi se dodati još i brico Abu Zajdun, aktivista Sadamove partije, koji je njenog sina prisilio da ode u nepoznato, u rat, pa ga je izgubila. Ali Abu Zajdun je nestao iz vidokruga već odavno, niti ga sreće, niti viđa, niti drugi više govore o njemu pred njom od kada je napustio partiju da se pozabavi svojim mnogobrojnim bolestima i zanemario sva dešavanja u kvartu.

4.

U trenutku jezive eksplozije na Trgu al-Tajaran, trgovac nekretninama Feredž nalazio se u svom domu. Tri sata poslije, ili oko deset ujutro, kada je otvorio vrata svoje agencije al-Rasul u Trgovačkoj ulici u centru al-Batavina, ugledao je procjep na masivnom i debelom staklu fasade. Opsovao je, iako je uz put mogao vidjeti komade razbijenih stakala s prozora i radnji kao posljedicu eksplozije. Ugledao je Abu Anmara, vlasnika hotela *al-Uruba* smještenog tačno nasuprot njegove agencije, s druge strane ulice, kako u svojoj dišdaši² zbunjeno stoji na trotoaru, okružen razbacanim komadima stakla doletjelog s prozora na gornjem spratu njegovog starog i oronulog objekta.

Feredža se nije dojmio Abu Anmarov tugaljivi izraz lica, jer ga nije baš volio, niti je između njih postojao neki poseban odnos. Njih dvojica, ustvari, stoje na dva suprotna kraja onoga što liči neobjavljenom natjecanju. Abu Anmar, kao i mnogi drugi vlasnici hotela u al-Batavina, živi od radnika, studenata, posjetilaca bolnica i ambulanata te onih što iz provincije dođu u kupovinu u glavni grad. U zadnjem desetljeću, nakon što su državu napustili brojni Egipćani i Sudanci, ovakvi hoteli oslanjali su se na svoju osnovnu klijentelu koja je u njima boravila gotovo uvijek, to jeste na radnike u restoranima Bab al-Šarkija i ulice al-Sadun, radnji

² odjeća poput dželebe (prim. prev.)

za izradu cipela, pijaci al-Haradž, ponekim malim fabrikama te vozače glavnih linija gradskog prevoza. Također, tu je bio i poneki student kojem se baš ne sviđa univerzitetska atmosfera u unutrašnjosti. Ali veći dio ovih gostiju je nestao nakon aprila 2003. pa je hotel zjapio prazan i skoro napušten. Usred te nevolje, iskrasnio je trgovac nekretninama Feredž da nađe put kako preoteti preostale mušterije od Abu Anmara ili vlasnika drugih malih i srednjih hotela.

Iskoristio je kaos i odsustvo države da se dokopa mnogobrojnih kuća čiji su vlasnici nepoznati, pa je one pogodno pretvorio u male i jeftine motele za radnike iz drugih provincija, ili one pobjegle iz susjednih okruga zbog sektaških sukoba i starih krvnih osveta, probuđenih nakon nestanka prethodnog sistema.

Abu Anmar je mogao samo da gundā i da se žali. On je došljō s juga, stigao je sedamdesetih, bez rodbine ili prijatelja da ga podupru u glavnom gradu, ranije se uglavnom oslanjao na surovost režima. Nasuprot njemu, Feredž ima puno rođaka i poznanika koji su se nestankom režima pretvorili u efektivnu snagu uz pomoć koje se nametnuo svima, iznudio poštovanje svih i učinio prisvajanje napuštenih kuća legalnim, iako su ljudi znali da on nema papire da dokaže vlasništvo ili da je te kuće iznajmio od države.

Mogao bi Feredž iskoristiti ovu rastuću snagu protiv starice Eliše, dvaput je osmotrio njen dom iznutra i odmah se u njega zaljubio. Vjerovatno su ga gradili Jevreji, ili neko drugi prema stilu iračkih Jevreja. Unutrašnja avlija okružena brojnim sobama na dvije etaže i podzemna prostorija ispod desne sobe što gleda na ulicu. Prolaz ispred soba na spratu podržavaju stubovi s više izravnanih strana, koji u kombinaciji sa željeznom ogradom, upotpunjenom izrezbarenim drvenim rukohvatima, stvaraju posebno lijep prizor. Potom dvokrilna drvena vrata s metalnim rezama i lokotima, drvena prozorska okna sa zaobljenim tamnim mušepcima, koloritni prozori i podovi od predivne ukrasne cigle. U sobama je pod bio u obliku crno-bijelog mozaika, poput

šahovske table. Četvrtasti otvor prema nebu iznad avlije ranije je bio prekriven bijelim platnom, koje se tokom ljeta uklanjalo, ali ga sada nema. Čitava kuća nije više kao što je bila, ali je stabilna i nije je puno načela vlaga, za razliku od drugih sličnih kuća u ulici. Tokom proteklih godina zatrpana je i sobica ispod zemlje, pa se više ne koristi, ali to nije toliko bitno. Najveća neugodnost za Feredžove planove je potpuno urušena soba na gornjem spratu, s čijeg zida mnoge cigle otpadaju u susjednu, zajedničkim zidom povezanu, oronulu kuću staretinara Hadija. Banja na gornjem spratu je, također, u jako lošem stanju. Trebat će Feredžu dosta novca za popravke i gradnju, ali to ipak vrijedi truda.

Pomislio bi ponekad trgovac nekretninama Feredž da je istjerivanje iz kuće jedne starice, kršćanke, bez ikoga da je zaštititi, posao od pola sata, bez puno napora. Ali neki unutrašnji glas mu je govorio da je to u sukobu s pravilima i uvredljivo, iako bez namjere, za mnoge, pa je bolje da ne rizikuje iskušavajući osjećaje ljudi prema ovoj starici, jer loše ophođenje prema njoj moglo bi biti iskra koja će potpaliti plamen njihovog skrivenog gnjeva prema njemu. Bolje je, zato, da pričekava njenu smrt, a onda se niko drugi neće usuditi da zaposjedne kuću. Svi znaju koliko mu je prirasla srcu, svi su se pomirili s tim da je on njen sljedeći vlasnik, koliko god stara Eliša poživjela.

– Pouzdaj se u Boga!

Uzviknuo je, uz naglašeno otezanje, Feredž, obraćajući se Abu Anmaru koji ga je promatrao kako plješće dlanom o dlan, ukazujući tim činom koliko ga je pogodio ovaj gubitak. Abu Anmar podiže ruke prema nebu, kao da uči dovu, želeći valjda tako da potvrdi duhovnu dubinu Feredžovih riječi. A možda se stvarno molio, u sebi govoreći: “Neće li te Bog uzeti!”, misleći na ovog odurnog trgovca nekretninama, kojeg je sudbina postavila da bude ispred njega, iz dana u dan.